III 23173

CSE 01 / T72.

MĂDĂLINA TOMESCU

DREPTURILE OMULUI

Tendințe și orientări contemporane

PRO UNIVERSITARIA

III 23173

MĂDĂLINA TOMESCU

DREPTURILE OMULUI.
TENDINȚE ȘI ORIENTĂRI CONTEMPORANE

C - 2 7 4 9 1 7

274917
UNIVERSITATEA
DUNĂREA DE JOS GALAȚI
BIBLIOTECA 5

PRO UNIVERSITARIA
BUCUREȘTI
2013

CUPRINS

PREFAȚĂ 9

I. CUVÂNT ÎNAINTE 10

1. DELIMITĂRI CONCEPTUALE 13
1.1. Drepturile fundamentale ale omului 13
1.2. Libertățile publice 14
1.3. Drepturile cetățenești 15

2. DREPT OBIECTIV. DREPT SUBIECTIV. DREPT NATURAL. DREPT POZITIV 17
2.1. Drept obiectiv. Drept subiectiv 17
2.2. Drept natural. Drept pozitiv 17
2.3. Dimensiunea axiologică a drepturilor omului 19
2.3.1. Noțiunea valorii 19
2.3.2. Dimensiunea psihologică a valorii 21
2.3.3. Dimensiunea juridică a valorii 22

3. DREPTURILE CIVILE ȘI POLITICE 24
3.1. Drepturile civile 24
3.1.1. Dreptul la viață, libertate și inviolabilitate 24
3.1.2. Dreptul la egală ocrotire a legii 25
3.1.3. Dreptul de a se căsători și a întemeia o familie 27
3.1.4. Dreptul la respectarea vieții private și de familie 28
3.1.5. Dreptul la cetățenie 30
3.1.6. Dreptul la identitate 32
3.2. Drepturile politice. Libertățile publice 35
3.2.1. Dreptul la egalitate și nediscriminare 36
3.2.2. Libertatea de exprimare 38
3.2.3. Libertatea de gândire, conștiință și religie 40
3.2.4. Libertatea de întrunire și asociere 45
3.2.5. Libertatea de circulație și alegere a reședinței 46
3.2.6. Dreptul la azil 46
3.2.7. Dreptul de a nu fi extrădat sau expulzat 48

4. DREPTURILE ECONOMICE, SOCIALE ȘI CULTURALE 50
4.1. Dreptul la muncă 50
4.2. Dreptul la securitate socială 54
4.3. Dreptul la un nivel de trai suficient 56
4.4. Dreptul de a forma sindicate și de a se afilia la un sindicat 57

4.5. Dreptul la sănătate 58
4.6. Dreptul la educație 59
4.7. Dreptul la cultură 62
4.7.1. Dreptul de a participa la viața culturală 63
4.7.2. Dreptul de a beneficia de progresele științei și tehnicii 64
4.7.2. Dreptul de autor 64

5. DREPTURILE DE SOLIDARITATE 66
5.1. Dreptul la pace. Pacea – valoarea supremă a omenirii. Dreptul la pace și dreptul păcii 67
5.2. Dreptul la dezvoltare 72
5.3. Dreptul la un mediu sănătos 75
5.3.1. Acțiunea umană și calitatea vieții 75
5.3.2. Dreptul la un mediu sănătos în contextul sistemului drepturilor omului 76
5.3.3. Principalele direcții de acțiune ale Consiliului Europei în domeniul asigurării dreptului la un mediu sănătos 80
5.3.4. Principalele direcții de acțiune ale Uniunii Europene în domeniul asigurării dreptului la un mediu sănătos 81

6. DREPTURILE CETĂȚENEȘTI 83
6.1. Delimitări conceptuale 83
6.2. Dreptul de a participa la conducerea treburilor publice 84
6.2.1. Considerații introductive 84
6.2.2. Organizarea de alegeri libere 85
6.2.3. Dreptul de a alege și de a fi ales 86
6.2.4. Dreptul de exercitare a mandatului 87
6.3. Dreptul de petiție 91
6.4. Dreptul la protecție diplomatică și consulară 92
6.5. Dreptul la o bună guvernare 93
6.5.1. Administrare. Guvernare. Guvernanță 93
6.5.2. Consacrarea dreptului la o bună guvernare în Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene 94
6.5.3. Conținutul dreptului la o bună guvernare 95
6.6. Dreptul de acces la documente 98
6.7. Dreptul de a se adresa Avocatului Poporului (Ombudsman-ului) 98

7. DREPTUL LA PROTECȚIE AL CONSUMATORULUI 101
7.1. Considerații introductive 101
7.2. Ce este consumatorul? 101
7.3. Protecția consumatorului 102
7.4. Fazele procesului decizional de cumpărare 103
7.5. Protecția consumatorilor din punct de vedere legislativ 104

7.6. Drepturile consumatorilor 105
7.7. Instituții de protecție a consumatorilor 107
7.7.1. Instituții la nivel european 107
7.7.2. Instituții la nivelul statului român 109

8. *DREPTURILE COPILULUI.CONSACRARE. INSTRUMENTE DE PROTECȚIE* 111
8.1. Drepturile copilului - parte integrantă a sistemului drepturilor omului 111
8.2. Prevederi specifice 112
8.3. Încălcarea drepturilor copiilor 117
8.3.1. Munca în rândul copiilor 117
8.3.2. Copii pe câmpul de luptă 119
8.3.3. Traficul de copii și violența împotriva copilului sub forma exploatării și abuzului sexual 121
8.4. Drepturile copilului în justiție și administrație 125
8.5. În loc de concluzii 127

9. *LIMITAREA EXERCITĂRII DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE PRIN INVOCAREA ORDINII PUBLICE ȘI A INTERESULUI PUBLIC* 129
9.1. Considerații introductive 129
9.2. Delimitări conceptuale 129
9.3. Consacrarea restrângerii exercitării drepturilor fundamentale prin invocarea ordinii publice și a interesului public 13
9.4. Accesul la informațiile de interes public - între libertate și limitare 14
9.5. Transparența decizională 15
9.6. Limitarea exercițiului dreptului de proprietate 16

10. *ÎNDATORIRILE FUNDAMENTALE* 16
10.1. Drepturi și îndatoriri - un raport corelativ echitabil și necesar 16
10.2. Îndatoririle fundamentale în Constituția României 1
10.2.1. Fidelitatea față de țară 1
10.2.3. Dreptul și obligația de apărare a țării 1
10.2.4. Obligația de a contribui la cheltuielile publice 1
10.2.5. Exercitarea cu bună credință a drepturilor și libertăților fundamentale 1

11. INSTRUMENTE DE PROTECȚIE ȘI PROMOVARE A DREPTURILOR OMULUI LA NIVEL MONDIAL 174
11.1. Instrumente juridice pentru protecția drepturilor omului 174
11.1.1. Instrumente juridice cu caracter universal 174
11.1.2. Instrumente juridice europene 178
11.2. Organisme internaționale pentru protecția și garantarea drepturilor omului 183
11.2.1. Organisme constituite în sistemul Națiunilor Unite 183
11.2.2. Organisme constituite în sistemul european 187

12. ÎN LOC DE CONCLUZII 194

13. ANEXE 195
Declarația Universală A Drepturilor Omului 195
Pactul Internațional Privind Drepturile Economice, Sociale Și Culturale 200
Pactul Internațional Privind Drepturile Civile Și Politice 206
Comentariu general nr. 23 (50) (art. 27). Comentariul general adoptat de către Comitetul O.N.U. pentru drepturile omului, în baza art. 40 alin. 4 din Pactul Internațional privind Drepturile Civile și Politice 215
Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale amendată de Protocolul nr. 11 însoțită de Protocolul adițional și de Protocoalele nr. 4, 6, 7, 12 și 13 218
Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene 242

14. BIBLIOGRAFIE GENERALĂ 254